

Ծ Ի Ծ Ե Ռ Ն Ի Կ

Պ ԱՆԴՈՒԽՑ ԺԺԺԺ, որ վերեւ
 Պատըլգամբն կը բառնա,
 Ամեն տառու երգելով
 Այն եղանակն ռզրակամ,
 Ինձի ձայնովդ ինչ կ'ազնա
 Ըսել, պանդուխտ ժիծեաճիկ:

Մառացութեան մեզ մեծիկ,
 Քաղաւած լըքուած փեսայէդ,
 Կու լաւ գուցէ լացնի վրայ
 Ամբոխբար աքիթիկ:
 Լաց քու ձայնովդդ աքիթիւր,
 Լաց, ո՛վ պանդուխտ ժիծեաճիկ:

Այլ դու, ինչ մուշ բըլուտ,
 Վըստան ես գեր փեսայիդ,
 Լիճն ու զառվարը կ'անցնես,
 Օդը ճիւղ կ'ընես լիճ,
 Օրն ի բուճ զիճ կ'անցնելով
 Գու ձայնովդ, ո՛վ ժիծեաճիկ:

Ո՛ր եր բ' ես աւ... կ'արցիւկ
 Մահայն այս ցած մեզ կ'ամբ,
 Ուր որ տես իրողար,
 Ուր որ օդն աւ զարկ եմ,
 Ուսիցք քեզի ձայնս մազիւ
 Կը մառնի, ո՛վ ժիծեաճիկ:

Կը մօտեմայ սեպտեմբեր,
 Կը պատրաստուիս բազու զիւ.
 Դու մեռաւոր երկիրներ
 Պիտի տեսնես. քու ձայնովդ
 Ողջունելով մար լեռներ,
 Մովեր, պանդուխտ ժիծեաճիկ:

Եւ ես ամեն տառուտ
 Բացած ալճերս արցունքի.
 Եղեամբ մեզ եւ ձիւնի
 Երգըդ լըսել տի կարծեմ,
 Որով իրբի կ'ողբալցիս
 Ձայնովդ ինձ, ո՛վ ժիծեաճիկ:

Հողիւ վըրայ տի զըտես
 Խաւ մը՝ երբոր գարուն գայ.
 Իրիկուան դեմ, ժիծեաճիկ,
 Ժողովէ բերեդ ամբ վրայ:
 Ինձի մազիւ քու ձայնովդ
 Հաճցիս, պանդուխտ ժիծեաճիկ:

Քարզմ. Հ. ԱՐԻՍՏ. ՔԱՍԳԱՆՏԻՆԵԱՆ

ԹՈՒՄԱՆՈՑ ԿՈՌՍԻԻ

ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԲԱՌԱՍՍՈՒԹԵԱՆ

(Շար. տես էջ 516)

Բ

ԳՆՈՒԹԻՒՆ ՍՈՒՑԱՎԱՅԻ ԲԱՐԲԱՌԱՆ

Ը

Ձայնախօսութիւն

(Lautlehre)

Ը ձայնին փոփոխութիւններն են.

1. Համբ և զրուած ը-երբ առհասարակ կը մնան. ինչպէս սանդման անման. զրդագ՝ զդակ, զիկարկ. զըթխ՝ զըլու. իլըծօխը՝ զտիլը. ընդրել՝ ընտրել, լոկել, գատել (քարեր, և այլն). ընգեր՝ ընկեր. ընդունել ընդունել. ընդանիք՝ ընտանիք. խըխըլըղանք՝ խղճմտանք, խիղճ մտայ:

2. Հին հայերէնի բառապարկ սպ-, սա-, և այլն՝ որ մեր արդի բարբառներուն մէջ (համեմատ թուրքերէնի) կը հնչուին ռսպ-, ռստ-, և այլն, Սուլավայի բարբառին մէջ (Գերմաներէնի և Ռումաներէնի համաձայն) ունին արագասաւ սպ-, ստ-, և այլն հնչումը: Որինակ. սըաննէ՝ սպանանել. սըռննգ՝ սպռննգ. սլօմաքս կամ՝ սլօմախ՝ ստամոքս. սլօրազրնէ՝ ստորազրն. սըննէ՝ ստեղծել. սընտըր՝ սկեսուր. սընտը՝ եկեղեցական զգեստ, և այլն: 3 և 6 սկզբնատառերով օրինակներ չկան:

3. Մի քանի բաղաձայններով վերջացող միավանկ բառերը՝ արտասանութեան դիւրութեան համար աւելորդ ը կը ներմուծեն. այս բառերն են. սանդրը՝ սանտր. դադրը՝ տադր. մանդրը՝ մանր. մեղրը՝ մեզր. ձանդրը՝ ծանդ (զօժուար, յղի). Ղոռադրը՝ դուստր. Ղրանճը՝ թանճը. քախքը կամ՝ քրախքը՝ քաղքը:

4. Բայց երբ այս բառերը հոլովուին, ածանցյունին կամ տառերու այնպիսի տեղափոխութիւն մը կրեն, որ նոյն ձայնաւորը մի քանի բաղաձայններով չձայնարարուուի, այն տառն ը-ը կը վերնայ: Այսպէս սանդրը՝ սանտր, բայց սանդրնէ՝ սանտրել. մանդրաքս՝